

Pl. 347. 15.

II u
46

1 5

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICA
DE
MEDICO PLATONICO

QVAM
PRAESIDE
**GEORGIO AVGVSTO
LANGGVTH**

PHILOS. AC MED. D. PATH. ET CHIRVRG. P. P. ORDIN
FAC. MED. SENIORE ET H. T. DECANO

PRO GRADV DOCTORIS

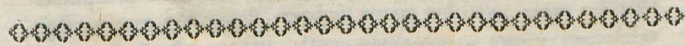
A. D. XX. IVLII CIDIÖCCLIX

H. L. Q. C

PVBLICE DEFENDET

IOANNES CHRISTIANVS AVGVSTVS NEEFE

CHEMNICENSIS - HERMVNDVRVS
MEDICINAE CANDIDATVS

WITTENBERGAE

EX OFFICINA IOANNIS SAMVELIS GERDESII

DISSERTATIO IN AGRYALIS MEDICA

DE

MEDICO PLATONICO

QVAM

P R A E S I D E

GEORGIO AVGVSTO

LANGVTH

PHILOS. AC. MED. D. PATR. ET. CHIRURG. P. P. ORDIN.

PAC. MED. SENIORI ET. R. DECANO

PRO GRADV DOCTORIS

A. D. XX. IULII. CIRCVM.

H. L. G. C.

PUBLICE DEFENDET

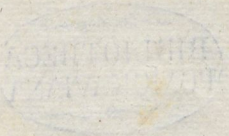
IOANNES CHRISTIANVS AVGVSTVS NEEFF

CHIMICENSIS - HERMANNVS

MEDICINAE CANDIDATVS

WITTEBERGA

EX OFFICINA IOANNIS SAMVVLIS ERDELI

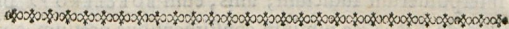

Q. D. B. V

DE

MEDICO PLATONICO

§. I.

Et si omni aevo magnus eorum numerus existit, qui PLATONEM, illum Philosophorum, et, CICERONE laudatore, omnium, quicumque scripserunt aut locuti sunt, et copia dicendi et grauitate longe principem, tum ob subacti acumen ingenii, tum ob Atticae dictionis mellitam elegantiam, summo opere admirarentur, diuinique profus et profundi elogi-um ipsi censerent cum diuo HIERONYMO tribuendum; in quibus MARSILII FICINI, ^{a)} sequacis eius et interpretis, meritiissima laude numquam defraudandi, ingens in hunc suum heroa, et, quod ipse reticere non potest, modum tenere nesciens, amor reliquos omnes facile superauerit, *Deum omnipotentem statuis temporibus diuinum Platonis animum ab alto demisisse, vita, ingenio, eloquio-*

A 2

que

a) in Prooemio operib. abs se edit. praefixo.

que mirabili, religionem sacram apud omnes gentes illustraturum, extra se rapti instar minus verecunde scribentis: non pauci tamen etiam, circumspecti magis, ut omnis antiquitatis, sic veteris philosophiae, aestimatores, vniusque veritatis amici cultores, subinde inuenti sunt, qui, nimias eius modi laudes mature temperandas esse, sapienter iudicarent, dissensus sui causas, et nimium crescentis auctoritatis periculum, candide ac luculenter exponentes. In diuersas saltem, et omnino sibi repugnantes, sententias discedere videmus, qui tum de doctrina PLATONIS politica generatim, tum uero maxime de ab ipso in exemplum proposita republica, suum interposuerunt iudicium; aliis, cum BOECLERO ^{b)} praesertim, libris de *Republica* nimium constituentibus pretium, aliis parcius eisdem, nec iniuste, cum THOMASIO, ^{c)} BRVCKERO, ^{d)} KAHLIO ^{e)} que, laudantibus. Adeo, VI ATHENAEI, ^{f)} in Medicos ac Philosophos haud raro plus fatis maligni, de PLATONE, deque ab ipso delineata republica, latum iudicium, recentiorum plerique veluti suum facere, utque res fictae, et ad vitae usum minus accommodatae, cum ista vulgo comparentur, occasione supeditasse, videantur. Ecce tibi graue solidumque Deipnosophistae iudicium: 'Ο δὲ Πλάτων πῶς ἐκ ἀτοπῶς, τριῶν Ἀθηναίων γενομένων νομοθετῶν, τῶν γε δὴ γνωριζομένων, Δράκοντος, καὶ αὐτῆ τῆ Πλάτωνος, καὶ Σόλωνος, τῶν μὲν τοῖς νόμοις ἐμμένειν τὰς πολίτας, τῶν δὲ τῆ Πλάτωνος καὶ προσκαταγελῶν ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τῆς πολιτείας, εἰ καὶ πάντων ἐς αὐτὴ βελτίων, μὴ πείθει δ' ἡμᾶς, τί πλεον; ἔοικεν ἐν ὁ Πλάτων μὴ τοῖς

^{b)} in *Commentar. de Scripser. Gr. et Lat.*

p. 16.

^{c)} *Orat. Acad.* p. 412-421.

^{d)} in *Hist. Crit. Philos.* T. I. p. 726. 699.

^{e)} *Biblioth. Philos.* T. II. p. 144. 699.

^{f)} *Deipnosoph.* XI. 15. ed. Casaub. p. 508.

τοῖς ἄνθρωποις γράψαι τὰ νόμους, ἀλλὰ τοῖς ὑπ' αὐτὰ διαπλαττομένοις, ὃς τε καὶ ζητεῖσθαι τὰς χρητομένους· ἐχρῆν ἔν, ἃ πείσει λέγων, τὰυτα καὶ γράφειν, καὶ μὴ τὰυτα ποιῶν τοῖς ἐυχρμένοις, ἀλλὰ τοῖς τῶν ἐνδεχομένων ἀντεχομένοις.

§. II.

Hinc, parum abesse, fateor, quin credam, ATHENAEVM eum in primis locum hic respexisse, vbi PLATO g) peregrinam, et plane eius modi; personam Medicis, sua in republica constituendis, imponere gestit et optat, quam tamen sua quisque natura merito abhorruerit, tantique poenitere nunquam emerit. Ab initio quidem ad propositam quaestionem: ἀλλὰ περὶ τῶδε τί λέγεις, ὃ Σώκρατες; ἀρ' ἐν ἀγαθὸς δεῖ ἐν τῇ πόλει κεκτῆσθαι ἰατρούς; satis commode recteque respondet: ἔιν δ' ἂν περὶ μάλιστα τοῖσδε, ὅσοι πλείους μὲν ὑγιανέες, πλείους δὲ νοσώδεις, μεταχειρίζονται· quodque per modum correctionis, siue vltioris explicationis, addit, non inepte dictum est: Ἰατροὶ μὲν δευότατοι αἰ γένοιτο, εἰ ἐκ παιδῶν ἀρχάμενοι, πρὸς τῷ μάθαναι τὴν τέχνην, ὡς πλείοις τε καὶ πανηροτάτοις σώμασιν ἐμιλήσειαν. Sed, vbi mox ita pergit: εἰ καὶ αὐτοὶ πάσους νόσους κάμωιν, καὶ ἄν μὴ πάνυ ὑμενεῖσι φύσει. h. e. sique ipsi omni morborum genere laborarent, naturaque imbecilla essent; haec sane, si quid nos videmus, prorsus videntur esse eius modi, vt nihil facile, quod contra omnem magis expectationem, ipsamque humanitatem, esset, et virtutem, cogitari dicique, tanto minus a PLATONE, illo, secundum CICERONEM, non linguae solum, sed etiam animi ac virtutis, magistro, quem quasi deum quemdam Philosophorum au-

g) de Republica lib. III. ed. Francof. p. 623.

diamus, potuisset. Nonne enim aperte hic, sapientissimus sectae Academicæ conditor, norante ATHENÆO, facit, quod, qui obnixè votis aliquid sibi precantur? quippe qui, ut cum IVVE NALI^{b)} id genus somniantium rideamus,

animorum

Impulsu et caeca magnaue cupidine ducti,

vera bona, atque multum ipsis diuersa, dignoscere nequeunt, perfaepeque superuacua petunt et perniciofa, propter quae, genua deorum incerare, fas vtiq; non fuerit.

Quid enim ratione timemus,

Aut cupimus? Quid tam dextro pede concipis, ut te

Conatus non poeniteat, votique peracti?

§. III.

Nos equidem non later, non paucis saepe aegrotantibus prima fere haec vota esse, ut, adfectae, inque discrimen adductae, valetudini eius modi Medicum adhibere se posse, tam felibus sibi esse liceat, qui artis suae experimentum in semet ipso, eodem morbi genere quondam tentato, tamquam splendidissima, ni fallor, in persona, feliciter sumserit, siue, ut sic demum intellecti omnino morbi citam, tutam, iucundam, quodque caput rei est, demonstratiue, non probabiliter, certam, imo certissimam, spera-

a) Satyr. X. 4. 350.

sperare valeant percuracionem; siue, vt suos, cum nullis aliis eomparandos, dolores atque cruciatus, lamentabili deplorantes voce, illudque suum, fer opem! vltro citroque ingeminantes, eo facilius fidem, si diis placet, solatium, auxilium denique, apud expertum probe Rupertum, inueniant. Neque etiam IOSEPHVM GAZOLAM, ⁱ⁾ et BERNHARDINVM RAMAZZINI, ^{k)} Medicos nuper in Italia magnam nominis celebritatem adeptos, ignoramus, pollicem PLATONI hac in re venerabundos pressisse, eiusque in nouum et inopinabile consilium, seu votum potius, manibus iuisse pedibusque. Quorum ille, falsissimus artis suae, et ad omnes occasiones intentus, exagitator, dictu potius speciosam, quam veram et sufficientem, suae, cum pondere et grauitate positae, sententiae rationem inde praetendit, *Plazon*, scribens, *avoit bien raison, de dire, que, pour parvenir à être excellent Medecin, il falloit eprouver en soi même toutes les maladies; parce qu'il est fort difficile d'en auoir jamais vne exacte connoissance, quand on ne les étudie, que par les livres.* Huius vero multo fertilius ingenium simplici huic rationi multiplicem, et quasi cornutam argumentorum aciem, subsidio dat, professo studio singularique oratione, *Medicum Valetudinarium*, (atque hunc non inepte ab inuentore suo Platonicum dici posse existimamus,) *apriorem esse ad medicinam faciendam, quam alterum, inculpata valetudine degentem, copiose ornateque edisserens.* Vnde non adeo mirandum, quo modo tam ineptum quidquam potuerit, ¹⁾ possitque adhuc, venire in mentem non nullorum, haud blandius pro se sperantium, hominum,

ⁱ⁾ *Préseruatif contre la Charlatanerie des faux Medecins*, p. 85. ^{k)} *Opp. Omn.* p. 883.

num, atque vt de tergo aliorum corium detergi saltem malint, quam suam sibi cutem fugillari. Si, quod secundum naturam non, repugnanteque ratione, est, tam vehementer arridet, cupidissimeque opratur, quid quaeso est, quam ob rem id, quod omnino secundum naturam et rectam rationem est, quodque idem PLATO, ^d seu ipsa virtus potius, a nobis exigit, quasi non aequae ad nos pertineat, tam putide negligitur, tam turpiterque reiicitur? Arrige aures! alio loco laudatus virtutis magister haec tibi in aures infufurrat: Τὸ δὲ ἀληθεῖα γε πάντων ἀμαρτημάτων, διὰ τὴν σφύδα ἐαυτοῦ Φύσιν, ἄτιον ἐκάστω γίγνεται ἐκάστω: *sed re vera nimius in se ipsum amor omnium peccatorum omnibus semper est causa.* Iam vero ista opposita, diligentius aliquanto nobiscum considera, cuiusque in partes, vitij, an virtutis? transeundum tibi putes, perpende.

§. IV.

Enim vero, quum, docente CICERONE, non tam auctoritates in disputando, quam rationis momenta, quaerenda sint, quin potius, quid sit in quaque re maxime probabile, semper requirendum; ille ingenii atque doctrinae princeps, PLATO, omni sua auctoritate ac grauitate, a nobis non impetrauerit, vt errare cum ipso, quod CICERONEM maluisse mireris, mallems, quam cum alijs vera sentire. Quid? quod, sin animi causa auctoritatibus decerrandum foret paullulum, haberemus vtique, quam opponere. Philosopho, quaque palmam ipsi plane possemus eripere; auctoritatem intellige ipsius artis nostrae conditoris, ipsiusque

PLATO

l) de Legibus, lib. V. p. 842.

PLATONIS magistri, HIPPOCRATIS. Nonne enim, qui in medicina facienda confenuit, qui infinitis numero aegrotantibus, depositisque, ipso opere, praesens, opem tulit, indeque nominis immortalitatem consequutus est, vnus omnium optime definiuerit, qualis is esse in republica, pulcherrime etiam, et ad votum plane, instituenda, debeat, cui summum ciuitatis bonum, sanitas ciuium, regenda atque curanda, publica demandari fide possit? Atqui venerandus iste Senex noster dudum, ante PLATONEM, multum diuersa, cum natura rei tamen, vt decet, consentanea, docuit, scripsitque. Audiamus ipsum, tamquam Medicorum quemdam deum, semel atque iterum, vt *sana mente sanoque corpore rem suam Medici adgrediantur*, praecipientem: *οἱ μὲν γὰρ ἰατροὶ ὑγιαίνουσι τὴν αἰσθησὶν μετ' ὑγιαίνοντος σώματος ἐγχειροῦσι* m) eademque alio loco, adiecta ratione, illustrantem atque corroborantem: *ἰητῆρ μὲν ἓναί προσασιὴν, ἀρετὴν, ὡς εὐχρησ τε καὶ εὐσαρκος ἕσται πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν αὐτῷ φύσιν. ἀξίανται γὰρ ὑπὸ τῶν πολλῶν οἱ μὴ εὖ διακείμενοι τὸ σῶμα οὕτως, ἐδ' ἂν ἐτέρων ἐπιμεληθῆναι καλῶς.* n) Quodsi vero cum vulgo sentire recusaueris, qui, nisi corpore, bene disposito, praeditos, aliis bene prospicere posse, haud adeo absurde colligit; ad naturam finemque, Medico obiectum, cō vs prouocat, qui, per vrbes obambulando, non sermone tantum, sed ipso etiam opere, quis sit, et qualis haberi velit, demonstrare debeat; quo quidem argumento quid potentius desideres: Ταῦτα, ὧν χρὴ ἐς τὴν ἰατρικὴν τέχνην ἐνεγκαμένους, καὶ ἀπρεκίως αὐτέης γινῶσιν λαβόντας, ἕτως ἀνὰ τὰς πόλεις φοιτεῦντας, μὴ λόγῳ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ, ἰητῆρς νομίζεσθαι. o)

B Horum

m) de Arte, §. XI. 1.

o) de Lege, § III.

n) de Medico, §. I. 3.

Horum enim aut omnino nihil praestare, aut aegrotos perraro saltem inuisere, poterit, qui ipse quidem, ob adfectam aduersamque valetudinem, Medico persaepe ac iatralipta indiget, utque, aegritudine sua in ludibrium versa, tritum illud: Medice, cura te ipsum; sibi frequenter occinatur, diuitem, ridere quaerentibus, ansam praebet. Nemo autem, secum habitans, PLATONIS auctoritatem, medicis in rebus, maioris fecerit, quam COI nostri; etsi illum plurimum curae in artem nostram contulisse quoque, quantum tamen ad naturae contemplationem, non ad artis exercitium, atinet, AELIANO ^p) lubenter credamus, ipseque PLATON, plaudente filiorum AESCVLAPII choro, ^q) in censum sapientum, se Medicos professorum, non prorsus immerito adscriptus sit. Permanebit procul dubio, numquam exturbandus, optimus SENEX noster in antiquissima possessione sua, quam ipsi, non nostrae tantum scholae, sed vniuersa venerabilis antiquitas vsque adhuc illibatam custodiuit; utque PLATONI diuini attribuit elogium: sic HIPPOCRATEM *diuinum senem*, nomine per excellentiam suppresso, appellauit; quod CLERICO ^r) multo videretur praestantius. Ut de diuinis honoribus, HIPPOCRATI viuo, propter immortalia merita, decretis, nunc nihil adiiciam.

§. V.

- ^p) Var. *Hist.* IX. 22. καὶ Πλάτων δὲ Φρόντιδα εἰς αὐτὴν (ιατρικὴν τέχνην) ἔργε πλεῖστην. qua in re tamen CELSUM nostrum non consentientem habet.
- ^q) *conf. CLERICVS ET SCHVLZIVS in Hist.* *Medicis.*
- ^r) *Hist. de la Medec.* p. 251. Il a partagé

avec Platon le titre de Divin; et a même eu cet avantage, par dessus ce Philosophe, qu'on l'a appelé le Divin Vieillard, par excellence, et sans le nommer par son nom, au lieu, qu'on a dit le Divin Platon.

§. V.

Sed, ex ipsius PLATONIS *) consilio, auctoritates mittimus, ea spectaturi argumenta, quibus laudati triumviri eo se adduci passii sunt, vt, diuinum senem nostrum hac in caussa deferere, non dubitarent. Atque vna et simplex admodum ratio Philosopho sufficit, *corpus non corpore curari, sed anima*, constituenti: *Ου γάρ σωμα, σώματι σῶμα θεραπεύουσιν* (ὁ γὰρ ἂν αὐτὰ ἐνεχόρει κακὰ εἶναι ποτὲ καὶ γενέσθαι) ἀλλὰ ψυχῇ σῶμα, ἢ ἐν ἐγχερεῖ, κακὴν γενομένην τε καὶ ἔσσαν, ἐν τῇ θεραπεύουσιν.†) Quam quidem rationem, quilibet videret, mere esse, vt Philosophi loqui amant, hypotheticam, et illam auctoris singularem doctrinam de ideis, deque anima ac corpore, quam caput et cardinem dictae ab ipso philosophiae recte habueris, sapere et redolere. Homo enim nihil ipsi est aliud, quam anima; †) a qua omnia, vel bona, vel mala, in corpus, et hominem totum, dimanent; *) corpus autem non pars quaedam, quae dici solet, essentialis hominis, sed instrumentum tantum animae, quin plane carcer et sepulchrum etiam. †) Id quod, vt alibi expresse docet: Ἐμοὶ μὲν γὰρ ἔ φαίνεται, ὃ ἂν χρεῖσεν ἢ σῶμα,

B 2

τῆτο

i) in *Phaedro*, p. 1237. *Χρὴ μὲν τοι, πρὸς τῷ Ἰπποκράτει τὸν λόγον ἐξετάζοντα σκοπεῖν, εἰ συμφανέει*

f) de *Republica*, III. p. 624.

v) in *Alcibiade I.* p. 447. *Ἐπειδὴ δὲ ὅτε τὸ σῶμα, ὅτε τὸ ζυγαμφοτέρον ἐστὶν ἀνθρώπου, λέγεται, (σῶμα) ἢ μηδὲν αὐτὸ εἶναι, ἢ εἴπερ τι ἐστὶ, μηδὲν ἄλλο τὸν ἀνθρώπων συμβαίνειν, ἢ ψυχὴν ἔτι ἐν σαφέστερον δὲ ἀποδειχθῆναι σοι, ὅτι ἢ ψυχῇ ἐστὶν ἀνθρώπος.*

x) in *Charmide*, p. 464. *Πάντα γὰρ, εἴθε, ἐκ τῆς ψυχῆς ἀρμύσθαι, καὶ τὰ κακὰ, καὶ τὰ ἀγαθὰ, τῷ σώματι, καὶ παντὶ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐκάσδεν ἐπιρρεῖν, ὡς περ ἐκ τῆς κεφαλῆς ἐπὶ τὰ ὄμματα δύνει ἐν ἐκείνῳ καὶ πρῶτον, καὶ μάλα θεραπεύειν, εἰ μὲν καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς καὶ τὰ τῆς ὅλης σῶματος καλῶς ἔχουσιν*

‡) in *Cratyllo*, p. 275. *conf. FICINI Commentar in Coniun. Plat. p. 1147.*

τῆτο τῇ αὐτῆ ἀρετῇ ψυχὴν ἀγαθὴν ποιεῖν, ἀλλὰ τῆναντίον ψυχὴ ἀγαθὴ τῇ αὐτῆς ἀρετῇ σῶμα παρέχειν, ὡς εἰὸν τε βέλτιστον. ^{ε)} sic mox post excitata ab initio verba, exemplo iudicum, 'quos cum Medicis, tamquam mala in ciuitate necessaria, frequens coniungit, latam sententiam illustrare atque corroborare satagit: Δικαστῆς δὲ γε, ὃ φίλε, ψυχῇ ψυχῆς ἄρχεται ἢ ἐκ ἐγγυραῖ ἐκ νέως ἐν πονηραῖς ψυχαῖς τε θράφθαι τε καὶ ἀμικλημέναι, καὶ πάντα ἀδικήματα αὐτῆν ἠδικηκῆται διεξελλυθέναι, ὡσεὶ ἐξεως ἀφ' αὐτῆς τεκμαίρεσθαι τὰ τῶν ἄλλων ἀδικήματα, εἶον κατὰ σῶμα νόσους. ^{α)}

§. VI.

Ista autem philosophica ratio, eiusque fundamentum hypotheticum, binis istis Medicis, quos ad suam PLATO auctoritatem perduxit, non aequè videtur suffecisse. Medica igitur argumenta, eoque ipso probabiliora, his adiungenda, siue substituenda potius, esse viderunt. Et recte quidem. Artifici enim, quo ipsi in arte sua eo promptius credatur, artificialiter vt se gerat, necessum est. Quod probe intellexit fecitque GAZOLA, in hoc etiam antesignanum suum sequutus, vt non sine clypeo, imò vero post sipparium potius, in tam mirabilem, et plane paradoxam, opinionem tuto posset descendere. Quemlibet enim sui ipsius optimum esse posse Medicum, vt lecturis persuadeat, ipsam hanc quaestionem ingeniose tractat, eleganterque disputat. *L'art de la Medecine*, scribit, ^{b)} *n'est, que pures coniectures; et personne ne peut mieux, que nous mêmes, juger de nos dérangemens, et de ce,*
qui

^{ε)} de Republica III. p. 620.

^{b)} Loc. citat. p. 84.

^{α)} *ibid.* p. 624.

qui se passe au dedans de nous. Personne ne peut mieux interpreter les besoins de la nature, que les malades mêmes, a qui elle se fait souvent entendre par tant des sensations différentes. Les maladies se découvrent plus sensiblement a ceux, qui en sont affligés; et il est fort probable, que leur indisposition même leur en fait connoître les principales circonstances, avec beaucoup moins d'incertitude, que le Medecin n'en pourroit juger, sur la simple relation du malade. Platon avoit bien raison de dire, que, pour parvenir a être excellent Medecin, il falloit éprouver en soi même routes les maladies; parce qu'il est fort difficile d'en avoir jamais vne exacte connoissance, quand on ne les étudie, que par les livres.

§. VII.

Vt ut medica haec argumentatio iam prima in fronte plurimum promittat, multoque plus adhuc in recessu habere videatur: in ea tamen acquiescendum sibi non putavit RAMAZZINI, sed opus paullo numerosius, quod argumentosum dicere posses, emolliendum duxit: eam forte, secundum nonnullos, ob causam, vt veluti apologiam pro se ipso, valetudine enim iuuenis vtebatur admodum tenui, c) scriberet, sui que civibus faceret fiduciam. Quibus igitur pugnet seque defendat, argumenta, d) breuiter summamque percurramus. Bono scilicet in Medico quum nihil

B 3

magis,

c) in vita, Eius Operib. praemissa, p. 2. conf. SCHVIZIUS in Hist. Med. p. 327. ubi addit: sed vix credo, FELICEM aliquem PLATERVM praerogatiuis illas, quas Valerudinario Medico tribuit RAMAZZINI

rvs, permutatione perfectissimae valetudinis redempturum esse.

d) in Oratione posthuma, Opp. omni. p. 883. sqq.

magis, expetatur, quam experientia, hunc demum vere exper-
 tum, imo experientissimum, appellandum censeat, qui omnia in
 semet ipso, scientifica sui ipsius notione comparata, expertus sit,
 nec coniecturis, aliunde petitis, indigeat; e. g. quid sit in acutis
 morbis cum morte luctari, in chronicis ad plures menses lectulo
 aut sellae affigi, in arthritide articulos contorqueri; quid sit tan-
 dem in Gallico morbo dies noctesque mulctari? pro fostro enim
 Medicos interdum Celtica labe respergi posse, commode monet.
 Neminem, pergit, decantata artis praesidia rectius et cautius aegris
 administrare posse, quam qui illa saepius inefficacia, noxia, ipso
 morbo peiora, suo, non alieno, periculo deprehenderit. Non
 inepte, addit, Medicam operam cum munere obstetricio solere
 componi: at opportuniorem longe haberi et arcessi lubentius,
 quae quam plurimos in lucem ediderit foetus, et in officio suo con-
 senuerit. Cui accedat valetudinarium Medicum maiori comitate
 singularique pietatis officio erga suos se gerere aegros, contra
 vero bene semper valere solitum, aspere nimis ac imperiose cum
 suis se habere aegrotantibus. Ex prioris relatione, quomodo
 quibusque ex morbis emerferit, multum animi ac spei concipere
 aegrotum; nihil ob stare, ineptos vulgo putari ad opem aliis fe-
 rendam, qui sibi ipsis eam ferre nequeant; malamque habitudi-
 nem sobolem esse malae constitutionis, a parentibus acceptae, imo
 intemperantiae in studiis et vigilatis ad pluteum noctibus: quum
 vis animi, sec. PLATONEM, non efflorescat, nisi corporis vis destro-
 rescat; nec magis opportune HIPPOCRATIS, secus sentientis, au-
 ctoritatem opponi, quum vulgi tantum opinionem, de Medico
 bene colorato, referat, non eorum, quibus cor sapiat; risuque
 excipi-

excipiendam illud antiquum scomma atque prouerbiū: Aliis medens, ipſus vlceribus ſcatens; e) peruerſe ad Medicos, vlcera ſaepe in grauiorum morborum medelam facientes, adplicitum; ex quibus ſimul ſumtis omnino appareat, Medicum valerudinarium ad medendum, ſcribendumque, multo aptiorem eſſe, quam pancratice valentem et duro de robore natum, iſtumque prae hoc, vt bonum Theoricum, vt meliorem Practicum, vt optimum denique Scriptorem, ſemper excellere.

§. VIII.

Tuam fidem, quam perſuaſibiliter haec dicta videntur! Sed ſalua res eſt; videntur tantum. Sine multo quidem negotio efficiendum conſidimus, cum SENECA^{f)} vt exclames: *Quam inania, haec, et ſpecioſo ac decepturo ſuco circumliſa, inueni, intra nihil habentia fronti ſimile.* Vt nihil diſſimulem, quum primo olim in hanc, nouitate ſua inſignem, inciderem paroemiam: *valerudinarium Medicum prospere valenti praestare;* maleuolum quemdam veterem poëtam, aut alium riſorem dicacemque ſatyrum, ita ſeria ludo vertiſſe, ſuſpicabar. Quis eſt enim, ſuitque vniquam, tam fracto atque conuſo ingenio, cui non difficile ſit, fueritque, in Medicos ſatyrā non ſcribere? Mox vero ſententiam mutaui, ſeria, intelligens, amoto ludo quaeri, vbi, contra omnem expectationem meam, *diuinum PLATONEM*, primū eius architectum atque inuentorem laudari, videbam; condonandum tamen Philoſopho, cenſui, animum idea reipublicae philoſophicae imbu-

e) ERASM. *Adag. Chil. II. Cenſ. V. 38.* et *κερι βρωτων.*

IV-IV. 32. *Αλλων ιατρων αυτος εν-* f) *Conſolar. ad Heluianum, cap. 5.*

imbutum habenti, nouamque adeo et philosophicam in ipsa Medicinam introducturo. Ut numquam enim credidi, PLATONEM ipso opere fecisse Medicinam, omnino persuasus, ipsum de se ipso loqui, proprieque accipiendum esse, quando: ἡμῶν δὲ οἰατεμῆς ἰδιώται, ait, g) ἐν ἄν ποτε γενόμεθα, κακῶς πράξαντες, ἔτε ἰατρῆς, ἔτε τέκτονες, ἔτε ἄλλο ἕδὲν τῶν τοιάτων sic vnice, ex tam paradoxa eius sententia, idem plane demonstrandum esse, tum quidem opinatus sum, et, si me recte noui, etiamnum opinor atque censeo. Ex quo tandem ipse colligas, licet, animum meum quam perculerint ilico, duo nostri, in eandem sententiam loquuti, remque serio agere visi, Medici! Initio vix oculis fidem adhibui; tum nouitatis, cuius natura omnes sumus auidi, studium excusare ocoepi; denique obstupui, nec vnquam, qui id fieri potuerit, mirari desinam; secus forte, ac LVCRETIO h) sententia stat:

*Nil adeo magnum, nec tam mirabile quidquam
Principio, quod non minuunt mirarier omnes
Paullatim.*

§. IX.

A scopo nostro nos procul dubio nimis longe abduceret, si, ita ferente, non pressa, occasione, denuo in amoenissimos philosophiae campos exspatiari, quidque in hac toties confutata, et nunc penitus antiquata, PLATONIS, de natura hominis, doctrina obscuram, precarium, omninoque falsum, insit, tantoque igitur liquidius ab ipso olim demonstrandum fuisset, aliquanto copio-

g) in *Protagora*, p. 234.

h) de *Rer. Nat.* II. 1027.

copiosius vellemus exponere ac repetere. Ut taceam, omnem in hac re consumptam operam, pro superuacanea deinceps ac inutili, non vno nomine haberi posse. Ad IAC. enim BRVCKERVM, V. Cl. adire, Eiusque Historiam Philosophicam vtraque manu amplecti atque euoluere, potest, qui omnem PLATONIS doctrinam de anima, solide atque concinne traditam, imo vniuersam eius philosophiam, veluti in *σύνημα* redactam, nosse, atque acriori animo intueri, cupit. De eo deinceps nemo, paene dixerim, sobrius et sanus, adhuc hodie disputat: num animi atque corporis vnione homines simus; num altera pars hominis, alterius ope atque ministerio, ad officium suum faciendum, continuo indigeat, suaque hinc dignitas ac praerogatiua vtrique competat. Tantum que hoc seculo nostro abest, vt quis corpusculum suum pro claustro vilique ergastulo, in quo anima delictorum poenas det, cuiusque inclusa vinculis amens ab initio effecta sit, cum PLATONE ¹⁾ reputari concedat; vt potius non pauci, vltra PLATONEM ARISTOTELEMque sapientes, in contraria ruant, nisi que totum hominem in meram ac nudam machinam, fugata procul anima, conuertunt, principem tamen illius partem corpus, esse, et artificiosissime constructam machinam, contendant, neminem que alium, nisi corpore corpus curantem, Medicum anquirant. Cui praeterea accedit, non labefactata demum aut funditus euerfa indigna hac PLATONIS de corpore hypothesi, illam eius, de Medici valetudinarii praestantia, opinionem totam corruere; vt pote cum qua ita, apparet, comparatum esse, vt, separata ab suo fundamento, et sola in se spectata, ipsi sibi multis modis repugnare videat.

C

¹⁾ in *Cratylo*, p. 275. et *Timaeo*, p. 1056.

videatur, suumque auctorem, quandoque dormitantem, et sibi prorsus dissimilem, ostendar.

§. X.

Vnum duntaxat alterumque, ne quid dedisse videamur affectui, nonnihil excusiamus. Doce igitur nos, *diuine* PLATO, quis deus, aut quodnam pie abs te cultum daemonium, magnum illud mysterium tibi aperuerit: peccatis suis liberam adhuc meruisse animam, vt corporis includeretur compagibus, inque eo, tamquam in carcere, iustas daret culpae suae poenas? Ipsa sibi nullius promulgatae legis, nedum grauiissima poena sancitae, delictique nullius, est conscia; nullam illa, claustro huic indita, aegritudinem sentit: τὸ δὲ ζημιώσαι, ἔκτανόν; πάνυ γε. k) contra ea vero tam pulchre sibi in hoc, artificiosissime constructo, splendideque ornato, palatio placet, vt illud, aeternum habitari posse, opter. Sola mors, carcere hoc laxari, ipsi poena est. Fictae igitur eius modi et commentitiae fabulae Philosophos non decent. Siquae porro, philosophiae tuae, veraeque sapientiae, summa est, animae a corpore solutio, et conuersio quaedam ad ea, quae re vera sunt, et intellectu videntur; l) διὸ καὶ, ais et suades, πειρώσαι καὶ ἐνθάδε ἐκείτε φέρειν, ὅτι τάχιστα Φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῶ κατὰ τὸ δυνατέον. m) Quid est, quaeso, quare sanitatem corporis, nisi omnino summum, summo tamen huius vitae bono proximum, habes, illamque in conuiuio cani solitam cantilenam: ὅτι ὑγιάνειν μὲν, ἀειεῖν

k) in *Gorgia*, p. 320.

p. 670.

l) in *Phaedone*, p. 49. sqq. et ex ALCINOI m) in *Theaeteto*, p. 129.

definitione; conf. BRUCKER. loc. cit.

ἀριστὸν εἶναι τὸ δευτέρου, καλὸν γινέσθαι τρίτον δὲ τὸ πλεῖστον ἀδόλως. n) aperte non improbas; Medicumque, satis superbe rogantem: τί δ' ἐστὶ μᾶλλον ἀγαθὸν ἀνθρώποις υἰείας; o) cum indignatione non refutas, aut meliora ipsam edoces? Quare in republica tua Medicos admittis, eosque bonos desideras, et, quomodo excellere in arte sua discant, doces; quos tamen, tamquam profanos, et philosophiae tuae, sapientiaeque, acerrimos hostes, inuisa scilicet arte sua carceris huius destructionem auerentes, ipsamque adeo animae a corpore solutionem impediētes, proscribere potius, et omni ciuitatis iure interdicare debebas? Nisi corporis vis deflorescant, qui animi vis efflorescere, tua ex opinione, poterit? Quodsi tandem homo, ex definitione tua, nihil aliud est, quam anima; ab ea autem omnia bona atque mala in corpus totumque hominem dimanant; ais enim, et supra excitatis addis: ὅτι ὅσπερ ὀφθαλμὸς ἀνευ κεφαλῆς ἢ δὲ ἐπιχειρεῖν ἰᾶσθαι, ἔδὲ κεφαλὴν ἀνευ σώματος, ἔτως ἔδὲ σῶμα ἀνευ ψυχῆς· ἀλλὰ τῆτο καὶ αἴτιον εἶη τῆ διαφένγειν τὸς παρὰ τῶς ἑλλήσιν ἰατρὸς τὰ πολλὰ νοσήματα, ὅτι τὸ ἔλον ἀγροσίον, ἔ δέοι τὴν ἐπιμέλειαν ποιέσθαι ἢ μὴ καλῶς ἔχοντος ἀδύνατον εἶη τὸ μέρος εὔ ἔχειν. p) quid causae subest, quare deinceps nonnullorum morborum origines in alias causas, aëris intemperiem, diuersa anni tempora, coniciis, atque aduersus hos Medicorum auxilium implorari concedis, aduersus illos autem, qui ab animo proueniant, Medicos, animo tamen magis, quam corpore, curantes aduocari, indignanter fers? Τὸ δὲ ἰατρικῆς δέσθαι, inquis, ὅτι μὴ τραυμάτων ἕνεκα, ἢ τινῶν ἐπετείῳ νοσημάτων περιησόντων, ἀλλὰ δι' ἀρχίαν τε καὶ διαίταν, οἷαν διήλθο-

C 2

n) in *Gorgia*, p. 309.
 o) ibidem.

p) in *Charmide* p. 464.

διήθρομεν, ζευμάτων τε καὶ πνευμάτων, ἐκ ἀνοχρῶν δοκέει; q) nonne aperte hic fluctuas; quumque inter malum morale, quod dicitur, et physicum, non satis bene distinguas, male etiam doces? Sique morbis, ex causis naturalibus et necessariis, oriundis medicinam quaerere vitique conuenit; quidn tanto maiorem, aduersus eos morbos, qui ab animo producuntur, multoque illis numerosiores sunt, medicinam in promptu habere, necessitatem putes? maxime, quum mala penitus extirpari nequeant, sed naturam mortalem, et inferiorem hanc regionem nostram, necessario circumeant, r) Quumque corpus, sanum etiam, sapientiae acquisitioni, tua ex mente, impedimento sit; quanto magis inualetudo eius dolorque, quacumque ex causa accidens, turbabit decipietque animam, s) quam ocysissime propterea, medica manu tractandus et sopiendus?

§. XI.

Dimisso PLATONIS fundamento, ex quo, veluti a priori, efficere conatus est, solum Medici animum morbis quibuscumque curandis sufficere, quodque consequens est, Medicum ualitudinarium tanto rectius animo ualere et ratiocinari posse, quanto minus a corpore adfecto impedimenti sentiat; ad principem quaestionis nostrae partem progredimur, ostensuri, nec ullam fuisse PLATONI necessitatem, quae ipsi tam paradoxam opinionem, tam et ridiculum uotum, extorqueret; nec per rationes, tum physicas, tum morales, ullum fictioni eius induci colorem, nedum

q) de *Republ.* III. p. 622. in *Timaeo*
p. 1081. alibi que passim.

r) in *Theaeteto*, p. 129. q. ἀνοχρῶν τι (α
s) in *Phaedone*, p. 49. ἀνοχρῶν τι (α

dum ullam conciliari probabilitatem, posse. Ac initio quidem sanitati civium suorum regundae melius consulere non potuisset Philosophus, quam si Medicos, HIPPOCRATI, praeceptorum suo, similes, eius ex schola conuocasset, praemiaque, praestantioribus danda, ¹⁾ debitosque honores: *ἔξω γὰρ ἀγαθὸν τε τιμὴ ὁ* publica fide constituisset. Ipsi enim exemplo esse poterat HIPPOCRATES, viuis adhuc ab omnibus, veluti praefens deus quidam, habitus, et post mortem diuinis adfectus honoribus, ²⁾ qua via procedendum sit Medico, ut artem et scientiam suam ad summam, quae cadere in res humanas possit, perfectionem adducat, ipse que inter maximos aequales fastigium consequatur. Atque regiam hanc viam probe calluit, calcandamque proposuit, ipse PLATO, ab futuris Medicis, ut ex superioribus recordamur, requirens, *ut, ab ineunte aetate, praeter discendae artis studium, inter plurimos, tum integra valetudine fruenter, tum corpore male adfectos, diligenter conuersarentur;* ³⁾ quodque consentaneum est, ut omni animi corporisque virtute eo eniterentur, quo peruenisse *Diuinum Senem* vniuersa Graecia cum admiratione viderat. De qua quidem via, quare medicae artis tirores veluti in semitam minus tritam deducere, nouamque plane viam iis aperire, quaesierit PLATO, id dicta non ita planum ac expeditum est. Forte, quum domestica, inprimisque nouiter a nobis inuenta, familiariter soleamus adspicere, iudicio fauor offecit; nouitatis enim studio plerique omnes minifice trahimur. Cuius praecipitantiae adhuc ve-

C 3

risimi-

1) PLATO de Republ. V. p. 657-

HEN. Tom II. p. 936.

2) Idem de Legib. V. p. 838.

3) §. II.

3) vide sis *Decretum Achaenensium*, ap. LENZ. *Acta de rebus in Achaena*

rismilius GAZOLAE ac RAMAZZINI facilitatem, qua PLATONIS opinionem defendendam susceperit, postulaueris. Nemo enim GAZOLAE regauerit, summae difficultatis rem esse, imo fieri plane non posse, ut quis, ex sola librorum lectione, omnibus numeris absolutam medicae artis cognitionem sibi comparare valeat; aequae tamen minus, inde consequi, concesserit, omnium morborum naturam, remediorumque virtutem, in semet ipso statim futuro Medico experiendam esse. Quasi uero in biuio haerentes, alteram viam necessario debeamus ingredi, ipseque cum HIPPOCRATE PLATO, aliam, qua sine multa offensione ac remora procedendum sit, tum praecipis, tum exemplo, nobis non monstrauerit. Quodsi uero GAZOLA et RAMAZZINI, alienam experientiam, tamquam ambages, tam delicate fastidiunt, propriamque adeo vrgent, ut omnia salutis discrimina fortiter adeunda consulant et praecipiant, optimo quilibet iure consentaneum esse regefferit: laudatos hos triumuiros inuiam hanc viam aut ipsos praetentasse, quodque eadem succedat, feliciter expertos esse; aut ipsos, quod salua tamen eorum existimatione dixerim, adeo praeclaros exoptandosque in optima arte progressus non fecisse, candide cum HIPPOCRATE²⁾ confessuros potius: nos ad finem Medicinae non peruenimus, etiam si senes, octogenarioque maiores, partem, facti fuerimus. Illos autem, aut multis morborum generibus enecatos, aut minus prospera valetudine, praeter RAMAZZINVM in sua iuuenta, fuisse vsos, nusquam commemoratum legimus.

§. XII.

²⁾ in *Epistol. ad Democrit.* ed. LIND. p. 933.

§. XII.

Ad rationes physicas, *Platonico* aduersantes *προβλήματι*, vbi nunc veniendum est, tot numero, tantaque dignitate, considerandas se nobis obiiciunt, vt omnes sub censuram vocare, impossibile, delectum autem facere admodum difficile, videatur. Quo magis mirere, has omnes *PLATONEM* cum suis sequacibus, siue spretas attendere noluisse, siue, quod supra fidem est, tacitas et non animaduersas praeterire potuisse. Enim vero, ea vis ac potestas esse solet praecudicatarum, hypothesium titulo plane indignarum, opinionum, vt omnis, his corruptus, iudex male verum examinet, deque repugnantibus sibi argumentis, nec lumbenter, nedum seuere, cogitet, nec sine supercilio atque indignatione se moneri patiat; sua in domo Cyclopi similior, quam bifronti Iano, aut partes in omnes speculari stellato Argo. Quapropter potiora earum capita tetigisse satis sit. Primam igitur rationem, informandi ad artem medicam tironis, futurique Medici, quem nolentem volentem tot discriminibus obicere volupe est, habendam esse nemo non videt. Vt, quid pariat, intelligat, morborumque naturam, remediorum vires, et quidquid ad haec pertinet, suo sensu discat, consentaneum videtur, non stipitem quemuis ac truncum, forte fortuna obuium, sed virum iuuenem, triplici circa pectus aere reuinctum, inque omni arte, *κατὰ τὸ δύνατον* versatissimum, huic periculo, numquam deinceps sumendo, idoneum eligendum esse. Sed, si cogitas, artem longam esse, et vitam breuem; cauendum, ne meliores anni in arte ante addiscenda consumantur; non *HIPPOCRATEM*, etsi octogena-

rio

rio maiorem, et compendiarium magis viam ingressum, ad finem artis peruenisse; tot, numero infinitis, natura diuersis, rite tamen experiendis, morborum generibus vix Nestoris suffectura videri secula; interea autem omne, arti cum fructu, post tantam omnium expectationem, faciendae opportunum tempus elabi; ipsoque tandem ineluctabili fato, mille viis ad immaturam mortem patentissimis, taciteque crescentibus annis, spes omnes ciuitatis tanto probabilius intercifuras; properandum itaque, nec ram operose addiscenda, quae dediscenda deinceps, aliterque discenda futura sint; et quae sunt id genus innumera. Tum vero vix vnum eundemque hominem omnibus aptum morbis esse, sed aetatum, temperamentorum, vitae generis, sexus maxime, diuersitates prouide spectandas: morborum enim alios, positis his conditionibus, magis minusque obseruari congruos; alios, sexus imprimis, rota diuersos natura et immutabilibus adstrictos legibus. Nonne fateri te coactum vides, haec, quasi sponte sua tibi occurrentia, ab his, qui consilium primi dederunt, probe ante ponderanda fuisse ac expedienda. Inops consilii nobiscum eris, nec definire audebis: quis et qualis huic tirocinio destinandus, aptusque iudicandus, sit; imprimisque te male habebit, nec PLATONEM, nouae reipublicae conditorem, vitae ac sanitati sexus, aequae, ac virorum, prospexisse, cuius distantem longe naturam non ignorarit; nec Medicos nostros mancae, et parte principi laboranti, hypothesi tempestiuam, subsidiario consilio, adhibuisse medicinam. Scilicet hoc loco rogare se ipsam Philosophus debuisset: *Ἢ ἐν ἀνδρασί πάντα προσάζομεν, γυναικὶ δὲ ἕδρα* a) Forte de noua

a) de Republ. V. p. 654.

utriusque sexus, medica in arte, sua methodo, erudiendi, con-
 denda Academia tum cogitasset, quam in classes distribuere et
 fumenda pericla ex aequo aequaliter partiri, licuisset; multiplici;
 ni fallimur, cum vtilitatis fructu, faciliq;e omnis apparentis dif-
 ficultatis victoria. Ex obseruatione eius enim γυναικες μὲν τῶν πολλῶν
 πολλῶν ἀνδρῶν βελτίους εἰς πολλὰ β) quod iudicium veritas, vel caelibem
 vitam agenti, extorsit. Alia quidem via GAZOLA adgressus est;
 monitus tamen huic defectui sapiens procul dubio consilium ex
 machina inuenisset. *Il n'ya point de doute, sic lepide iocatur, c)*
que, pour avoir vne connoissance suffisante de la Medecine, il ne sau-
droit pas moins, que les années de NESTOR, ou la transmigracion
de PITHAGORE, pourvu encore, que l'ame de chaque Medecin passât
à vn autre: et, qu'à la faveur de la réminiscence de PLATON, les
derniers pussent savoir dans leur ieunesse tout ce, que sauoient leurs
prédecesseurs dans l' âge le plus avancé. Je veux croire, qu'après
plusieurs siècles écoulés on pourroit enfin, par le moien d'une pareille
succession de connoissances, parvenir a savoir la Medecine; mais
sans cela nous aurons toujours sujet de dire, avec VALECIOLA, qui
est celui, qui a vécu, ou qui vivra assez long tems, pour acquérir
vne parfaite connoissance d'un Art si difficile?

§. XIII.

Multa porro, nec minoris momenti, argumenta, intuitu mor-
 borum et caussarum, hos producentium, sese offerunt,
 quae contra nouiter repertam opinionem acerrime repugnant. Mi-
 rum

b) *ibidem.*

c) loc. citat. p. 100.

rum esse, dices, PLATONEM, numeris atque harmonia tantopere delectatum, occasione tam ampla, morborum non iniisse numerum, nec rationem subduxisse, vt constaret, num et quo vsque hominis aetas, non omnibus omnino, sed plerisque tantum, maxime scilicet, caecis, grauioribus, et frequentioribus, morbis experiundis suffectura sit, ita tamen, vt integris adhuc annis tirocinium ponere, fructusque tam immensi laboris, tantisque cum periculis comparatae scientiae, sperare, ac dulcissimos percipere, idem possit. Tum enim constitisse ipsi, addes, quum morbi numero paene infiniti sint, multique tempora sua non cito decurrant, sed trahant, et diurnas molestias adferant, nec aetatem, Pylio aequo numerosiorem, oneri huic, torque casibus subeundis, parem futuram, etsi tota in his experimentis consumatur; id quod, positus a MARTIALI ^{d)} calculus, solus propemodum exponat, licet non nisi tria morborum genera ad illum reuocet:

*At nostri, bene compurentur aevi,
Et, quantum tetricae tulere febres,
Aut languor grauis, aut mali dolores,
A vita meliore separentur,
Infantes sumus et senes videmur.*

Idem de caussarum, quae tot morborum, tot symptomatum, diuersitates foucant et progignant, ineffabili multitudine, varietate, qualitate, violentia, lentore, tenendum inculcabis. Magnam, inquiens, earum partem pugnare secum, adeo, vt pro dissepante multum, aetatis, temperamenti, vitae generis, sexus etiam, condi-

^{d)} Epigramm. VI. 70. Adde IUVENALEM, titudinem venusto carmine exprimen-
Sat. X. 218. infinitam morborum mul-
tem.

conditione, eodem in subiecto eandem vim exferere, eosdemque morbos, quoad indolem et accidentia, progenerare, non possint. Alias in potestate nostra non esse, nec ex voluntate siue inuitandas siue abigendas, sed, ex connata indole, vniuersali contagione, violentia externa, pro aëris, aquae, locorum, victusque, diuersitate, physica quadam necessitate nos affligere; itemque pro diuerso regimine, recto peruersoque remediorum vsu, aliarum occasionalium, saepe latentium, concursu, faciem multo diuersam prae se ferre, et effectus edere plane dissimiles; non paucas, contra, imo, experientia teste, quam plurimas, culpa nostra arcessi, sustineri, augeri, inque perniciem nostram, rerum non naturalium, alimentorum, potulentorum, somni, otii, laboris, veneris, non naturali vsu et abusu, inprimisque neglecta animi et virtutis cultura, tacite aperteque inuitari, adeoque indulgentia et consensu nostro, quasi ex pacto et conuentu, conuocari. Fieri igitur plane non posse, vt omnes, seu subiectiue, seu continente quodam impetu, serie non interrupta, nullisque concessis induciis, vnum eundemque hominem adoriantur, semperque, vbi deserbuerint sponte, aut artis lege exceptae, mitigatae, fugatae fuerint, noui, rota natura diuersi, pressoque pede sequuturi, morbi semina, et ad ea retinenda aut recipienda necessariam corporis dispositionem, relinquant. Concessis denique his omnibus, etsi vniuersa rerum natura, vt fictioni seu stolido voto locus sit, funditus ante eueri debeat, tempus tamen, quo tam praeclarae res gerantur, non esse describendum, tantoque minus, portentose etiam extensam, hominis aetatem suffecturam. Quibus, quid sine pudore reponi possit, nihil suppetit.

§. XIV.

Paene taedet coepti operis, festinemus finem. Quod palmari-
 um tamen habeas, breuiter adhuc disputemus, ad duo fere
 capita referendum. Quum nullus morbus nobis accidat, quin
 molestiam secum, maiorem, minorem, adferat, nostram, quam
 dicimus, animalem oeconomiam turbet, functionumque aliam
 atque aliam, naturalem, vitalem, animalem, modo tacite la-
 renterque, modo aperte et cum sensu exquisitiore, laedat, impe-
 diat, supprimat; de eo inprimis, imo ante omnia, dispicien-
 dum fuerit, ne quid precarium, quoque principium petatur,
 tamquam exploratum, in nobis obiectam quaestionem subdole irre-
 pat, neglectumque admittatur. Instas igitur, acriterque vrges,
 plane per experientiam constare: tam benignam nullam in-
 valetudinem esse, quin molestiae sensum quemdam excitet, eoque
 ipso vim animi quodam modo debilitet et minuat; nonnullos
 morbos, grauius, cum taedio et dolore, nos affligentes, fun-
 ctiones animales manifestius turbare, animique virtutem, et sensus
 vtriusque acumen, magis magisque obrundere et impedire; alios de-
 nique, bene multos frequentesque, summo impetu irruere, omnem-
 que discernendi facultatem et conscientiam, aut supprimere ad
 tempus, et summe debilitatam post se relinquere, aut plane, vel
 numquam deinceps, vel rarissime, recuperandam, eripere: vnde
 manifestum sit et demonstratiue verum, contrarium, de quo vel
 maxime quaerendum, in quaestione proposita sumi, deque ho-
 mine valetudinario eius modi praedicari, quae, praedicari de ipso
 nullo modo posse, vulgaris etiam et quotidiana experientia doceat.
 Quae quidem sua luce radiant, et cum veritate omnino consenti-
 unt.

unt. Tantum igitur abesse, omnino hinc efficitur, ut quis, suo ipsius sensu et propria, in semet ipso sumenda, experientia, grauiorum in primis morborum naturam discere, conditiones eorum perpendere, praesentia, facta, futura, notare, ac inter se comparare, causas scrutari, remediorum denique vires et effectus experiri, istaque omnia longe melius, accuratius, pleniusque, quam Medicus, caeteris paribus, rerum suarum aequè peritus, sed animo ac corpore bellissime valens, speculari, perspicere atque perficere, adeoque Medicam artem ad perfectionis suae fastigium propius adducere, suisque ipsius morbis consilium et medelam inuenire, possit; ut potius strata magis via, ad artem confundendam, inextricabiles in errores praecipitandam, et plus quam Cimmeriis inuoluendam tenebris, excogitari numquam atque aperiri potuerit, nihilque minus sperandum expectandumque sit, quam consummatissimum etiam, et Stoica disciplina duratum, Medicum, misere, desperare, omnibus animi et corporis viribus exhaustis et sine sui conscientia decumbentem, sui adhuc ipsius optimum esse posse Medicum.

§. XV.

AIterum caput, quod tetigisse, operae pretium fuerit, PLATONEM respicit, tum sibi ipsi contrarium, tum dissimilia male coniungentem. Eius ex doctrina, supra iam tradita, bene affectus animus, vi sua corpus, quoad fieri potest, optimum reddere potest; quod, uti est verissimum, ita virtutis magistro dignissimum. Animus vero hoc loco non totum hominem significat, sed pars hominis tantum habendus est; quum, quod de ipso praedicatur.

dicatur, eodem modo de corpore in tantum negatur. Neque etiam haec animo virtus absolute hic tribuitur, quasi solus animus, sine corporis ministerio, ea peragere debeat ac soleat, quae ab integro homine expectaueris: sed modus, ὡς εἶον, recte adiicitur, eoque ipso subiectum accuratius determinatur. Vi adeo concinna admodum PLATONIS sententia paullo copiosius hoc modo enunciari posse videatur: Mihi quidem non videtur, bene affectum, h. e. integra sanitate praeditum, corpus, vi sua, qua eius imperata promte exsequitur, et nullam ipsi, reagendo, molestiam creat, animum bonum facere, id est, sanum reddere, et facultates eius prouehere, sed contra, bene affectum animum, i. e. sanum, suarum sibi actionum conscium, omnique veritatis et virtutis studio probe excultum, vi sua, qua in corpus agit, eiusque ministerio vitur, corpus optimum reddere, hoc est, sanitatem eius conseruare, emendare, et, quae prosint ipsi et noceant, accuratius circumspicendo, adplicando, ac vitando, quantum fieri per mechanicam et physicam corporis naturam potest, prouehere atque protrahere omnino posse. Quam etiam ab causam non modo in homines, liberaliter educatos, animi vitiis, errore, voluptate, adfectibus, corpus corruptentes, grauiter animaduertit, e) sed etiam morbos, animi desidia et intemperantia contractos, curari a Medicis, longamque hoc modo morrem ipsis, non curato ante et ad sapientiam informato animo, praestari prohibet. f) Quo quidem, quae a SOCRATE accepit, docet; quem AELIANVS refert, sua etiam vita ac exemplo, quae docuerit, confirmasse, ac moderatione et

cont-
 e) de Republ. III. p. 621. sq. τὰς δὲ κατὰ τὴν ψυχὴν κακοφύεις καὶ
 f) ibid. p. 624. τὰς δὲ μὴ, ὅσοι μὲν κα- ἀνάτης αὐτοὶ ἀπικτενοῦσι.
 τὰ σώμα ταιῦτοι, ἀποδύηκεν ἰάσασθαι.

continentia id effecisse, vt, tota passim Atheniensium ciuitate periculose aegrotante, vnus omnium numquam omnino ne aegrotauerit quidem; addito epiphonemate, quod in omnium animis merito aculeos relinquat: *ὁ τοίνυν τοιούτω συνῶν σώματι, τίνα ἢ γέμεθα εἶχε ψυχὴν;* qui autem eius modi corpus gessit, quali eum animo praeditum fuisse credendum est? *g)* Qui potuit igitur PLATO, salua sua, de animi virtute corpori, sibi adiuncto, sanitatem conferuandi, plurimamque inualetudinem ab ipso arcendi, doctrina, a futuro Medico exigere: vt, quo aliquando in arte sua excellere possit, omni morborum genere ipse laboret, tenuique vsus valetudine medendo aegrescat? Sane Medicus philosophus, qui omni sapientia ac virtute animum excoluit, et porro perpolire non desinit, eius modi morbis ac perpetua aegritudine numquam tentari et infestari potest, quos aliorum desidia, feruor, iracundia, *h)* intemperantia, voluptas, mollities, facit atque sibi contrahit; effectus vero, sine genuina causa, existere non potest. Quumque praeterea, in ciuitate optime instituta suum cuique opus, quod perfici necesse sit, assignatum esse debeat, καὶ εἶναι ὅλην διὰ βίης κάμνειν ἰατρονομίῳ *i)* nec ulli superesse otium, vt per omnem vitam valetudinarius in corpore curando occupetur, Philosophus contendat; siquidem ἡ νοσοτροφία τεκτονικῇ μὲν γὰρ, καὶ τοῖς ἄλλοις τέχναις, ἐμπόδιον τῇ προσέξει τῶ νῦ. *k)* Quam ob rem solum Medicum valetudinarium non modo tolerari in sua ciuitate vult, sed etiam, vt imbecilla natura sit et tenui vitarum valetudine, optat atque iubet? Quasi vero suum opus Medico non assignatum sit, satisque otii ad aegrotandum suppetat; nec

g) Var. Histor. XIII. 27.

i) loc. cit. p. 622.

h) c. c. Tuscul. Qu. IV. 24. Iracundi, soli *k)* ibid. p. 623.

morbofi.

protracta, sine fine, morborum et inualetudinis curatio mentem Medici ab opere suo, summaque cum attentione sumendis in semet ipso experimentis, non diuertat!

§. XVI.

Sed, in deamatae hypotheseos fauorem, iterato sibi contrarius esse pergir, lapsuque eodem, quae dixerat, exemplo illustraturus, dissimilia coniungit. Ut probaret, Medicos omni morborum genere laborare, et imbecilla natura esse, posse, sibi uideri, addebat: illos corpus non corpore, sed anima, curare; quod idem est, ac si rationes suas ita subduxisset: sola corpora aegrotare, non animam simul; Medicum igitur, etsi corpore aegrotet, dummodo animam bene affectam habeat, corpora tamen aegrotantia curare posse, quum non corpore, h. e. solo nudoque corpore, aegrotans corpus curet, sed anima, sola scilicet, ex hypothesi, corporis ministerio, ad hoc opus perficiendum, non indigente. Quod iudicis exemplo illustrare non veretur, anima ipsi animae imperantis, et pulchre quidem summaque cum iustitia, etsi a pueritia cum malis animis ille conuersatus sit, ipseque iniusta quaeque facinora perpetraverit: sic enim illum nunc, ex se ipso, aliorum scelera acute coniectare posse, quemadmodum Medicus morbos ex suo quondam, omnibus morbis tentato, corpore optime cognoscere possit. ¹⁾ Sed enim vero, sicuti PLATO in hac comparatione rem multo diuersam, Iudici et Medico obiectam, non attendit; quorum ille circa naturam, non animae, sed hominis, moralem maxime, non sola quidem anima, sed corporis ministerio adiutus, versatur:

hic

1) de Reubl. III. p. 620. conf. §. V.

hic autem non in corporis tantum, sed in hominis, morbis curandis, non folius animae virtute, sed pariter corporis ministerio iuandus, hoc est, in re physica, maxime occupatur; quae sane tota natura differunt, modoque multum dissimili, tractanda sunt: ita quoque sibimet ipsi simul repugnat, dum Medicum morborum curationem, sola anima, perficere, hoc loco, tamquam exploratum, assumit, indeque tam paradoxam, de Medici aegrotantis et valetudinarii praestantia, natam opinionem reperit, etsi alibi, perque superius adducta, non modo diligentem Medici cum bonis et malis corporibus consuetudinem requirat, ^{m)} sed etiam, in quo officium Medici contineatur, satis commode, modo que, cum hypothefi non consentaneo, describat: 'Ο δὲ ἐλεύθερος ἰατρός ὡς ἐπιτοπλεῖσον τὰ τῶν ἐλευθέρων νοσήματα θεραπεύει τε καὶ ἐπισκοπεῖ καὶ ταῦτα, ἐξ ἐτάζων ἀπ' ἀρχῆς καὶ κατὰ φύσιν, τῷ κάμνοντι κοινόμενος αὐτῷ τε καὶ τοῖς φίλοις, ἀμα μὲν αὐτὸς μανθάνει τι παρὰ τῶν νοσούντων, ἀμα δὲ καθόσον εἰς τε ἐστὶ, διδάσκει τὸν ἀδυνάτην αὐτὸν καὶ ἑ πρότερον ἐπέταξε σὺν ἄν πη ζυμπίσῃ τό τε μετὰ πειθῆς ἡμερόμενον αἰεὶ παρασκευάζων τὸν κάμνοντα εἰς τὴν ὑγίαιαν ἄγων, ἀποτελεῖν περᾶται ⁿ⁾ Quae quidem omnia, nec a sola anima, nec ab aegrotante et valetudinario Medico, peragi posse, ne **ΡΥΚΚΗ** ipse quidem, cum tota sua familia, dubitauerit.

§. XVII.

Ad pauca redeamus, solertissimas istas nugas, quae vix somniant in mentem venerint, missuri tandem, ne in re, paene inani, nimis insatiabiliter laborasse dicamur. Nullum autem dubium, his ita hactenus expositis, esse potest, quin paruo admodum labore ad ea adhuc responderi possit, quae, ab ingenio **RA MAZZINI** profecta, captiosa probabilitate nos fallere posse videantur; si qua forte nondum satis confutata fuerint, Recte primum a

E

Medi-

^{m)} vid. §. II. supra.

ⁿ⁾ de *Legib.* IV. p. 834.

Medico experientiam, eamque, quoad fieri potest, consummatissimam requiri, non pugnamus: sed talem experientiam, qualem multi saepe, et in re praesenti PLATO cum suis propugnatoribus, exigunt, haberi posse, quantum id naturae ac experientiae repugnet, iam satis affatumque ostendimus. Fac vero etiam, id tandem per naturam, prodigiose prodigam, utcumque licere, et decimum quemque tot pericula mortesque feliciter euadere: quorum autem quemque tanta futurum vecordia putaueris, tam et omnis salutis suae, animaeque, prodigum, ut tam horrenda lege Medicinae nomen dare audeat? Vocem ne naturae agnoscis? quam CICERO *) commode expressit: *Non enim suscipere ipsi aegritudines, propter alios, debemus, sed alios, si possumus, leuare aegritudine.* Quae sequitur Medicae artis cum munere obstetricio comparatio, magis prospere non succedit. Vicerit foecunditate obstrix Aegyptiacas mulieres, quin illam quoque, numerosissima prole nouissimam, Margaretham Hollandicam; P) summamque in his rebus experientiam, et opem ferendi prudentiam ac dexteritatem, sibi comparauerit: nisi integris adhuc viribus fuerit, sed morbis, prodigioso suo partu numerosioribus, impedita, sed perpetua inueterudine fracta, senioque confecta; quod quidem palmarium in quaestione est: ecqua ingemiscens eius modi Lucinam, ut opus suum faciat, arcessi, fidemque eius implorari, voluerit? Tanto, ais, non numquam labore ac patientia, difficili in partu, obstetrices fatigari, ut lares suos repetant infractae et elumbes, artem suam diris execrantes: q) quid, quaeso, mi Bernhardine, Medici tui Platonici, vere deuoti, non fecerint, quos ad omnes casus, ad quaeuis obeunda discrimina, promptos paratosque tantopere desideras? Illa denique, (reliqua enim minutula morari non vacat) tam studiose laudata atque commendata, Medici valetudinarii

*) Qu. Tuscul. IV. fere in medio.

p. 601. sqq.

P) conf. SCHYRIG. in *Embryolog.* q) RAMAZZINI *Opp.* P. 547.

dinarii erga suos aegrotos singularis comitas pietasque, contra ea autem Medicis, bene semper valentibus, duroque de robore natis, nimis confidenter exprobrata, duriusque appellata, acerbitas et imperiosa seueritas, qua non raro decumbentis animum et morbum simul exasperare soleant, affectum produnt admodum improbabilem, nosque adeo, a fuscipiendo iniuste accusatorum patrocinio, tanto facilius dispensant, quanto magis, qui facit, non, qui patitur, iniuriam, in culpa est, gratiofus autem eorum ordo defensione nulla indiget. Imo vero non retundere tantum hoc telum, sed etiam retorquere, ex facili liceret. Quum in fragili corpore omnis offensio odiosa esse soleat, idem, suffragante experientia, de plerisque morbofis ac inualitudinariis dixeris, quod de senio confectis CICERO *) dixit, *morosos, illos esse, et anxios, et iracundos, et difficiles*; blande igitur compellandis et sedulo admonendis:

*Ne tibi morosi veniant fastidia morbi. *)*

Quare etiam, omnia ad conscientiam referentes, Medici, vbi ipsi medica ope indigent, aliis opem ferre recusant: ne fostro magis inhiare, quam officii rationem habere, videantur. Secus qui faciunt, hos grauius SENECA *) reprehendit: *non sum, inquires, tam improbus, ut curationes aeger obeam*; non tacite insinuans et probans, Medicos, male firmos valentesque, arti faciendae pares putandos non esse. Quibus illud ipsius huius sapientissimi Philosophi non immerito accommodaueris et cogitandum dederis: *Non magis mibi potest quisquam talis prodesse praeceptor, quam gubernator in tempestate nauiseabundus. Tenendum est, rapiente flucru, gubernaculum, lucrandum cum ipso mari, eripienda sunt vento vela. Quid me potest adiuuare rector nauigii, attonitus,*

E 2

et

*) de Senectute, cap. XVIII.

i) OVID. A. A. II. 323.

*) Epistolar, XXVII.

*et vomitans? Quanto maiore, puras, vitam tempestate iactari,
quam ullam rarem! v)*

§. XVIII.

Quum nullis de virtutibus nec gratior nec admirabilior misericordia sit, *hominesque*, CICERONE iudice, *nulla re propius ad deos accedant, quam salute hominibus danda: **) iniurii possemus videri in nostra tempora, in nostri, inquam, seculi temperatos magis moderatosque mores, sin illos beneficia non agnoscere, sed vota potius suscipere, modum superantia, quin sceleratas fere preces, cum crudeli PLATONE, precari, nimium suspiciosi nobis persuaderemus. Hoccine, enim, vt cum gratioso illo apud Comicum y) Charino mirabundis rogare liceat:

*Hoccine credibile est aut memorabile,
Tanta recordia innata cuiquam vt fiet,
Vt malis gaudeat alienis, atque ex incommodis
Alterius sua vt comparet commoda? ab,
Idne est verum?*

Id quod nos cum Charino non credimus; sed hoc potius et credimus et scimus, nihil quidquam secundum rationem esse posse, quod repugnante natura sit. Quare etiam PLATONIS, vltra omnem modum, absouum consilium et furiale prorsus votum, de Medicis, omni morborum et inuiletudinis generi, in artis incrementum, exponendis, vt naturae rerum, sic omni quoque rationi ac virtuti, quam quod maxime, repugnare, adhuc operosius demonstrare nolumus. Castior votorum nostrorum summa sit, vt omnibus nobis maens sana in corpore sano inhabitet:

*Μέγιστον γὰρ ἀγαθὸν ἢ περὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν
ψυχὴν ὑγιεία.*

v) Epp. CVIII.

x) Orat. pro Q. Ligat. extremo.

y) TERENT. Andr. IV. I.

101P

2011

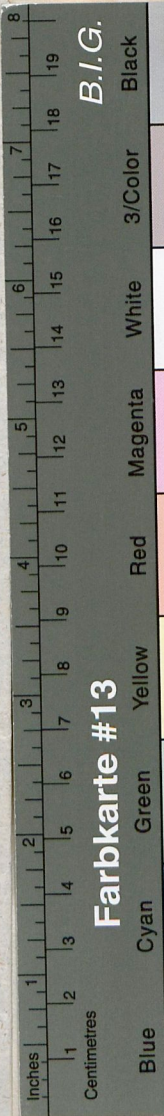
QK II 46

ULB Halle

3

002 174 146

B.I.G.

INAUGVRALIS MEDICA
DE

PLATONICO

QVAM
AESIDE

O AVGVSTO GGVTH

PATH. ET CHIRVRG. P. P. ORDIN
NIORE ET H. T. DECANO

DV DOCTORIS

IVLII CIOICCLIX

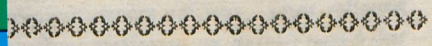
H. L. Q. C

CE DEFENDET

IANVS AVGVSTVS NEEFE

ENSIS - HERMVNDVRVS

AE CANDIDATVS

TENBERGAE

IOANNIS SAMVELIS GERDESII

